INSETE

ελληνικός ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Επιτεύγματα, Προκλήσεις, Προοπτικές

Δρ. Άρης Ίκκος
Επιστημονικός Διευθυντής ΙΝΣΕΤΕ

Συνολική θεώρηση της βιωσιμότητας του τουριστικού οικοσυστήματος

01

Οικονομία

02

Κοινωνία

03

Περιβάλλον

04

Προκλήσεις

INSETE

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Διαχρονική ανάπτυξη διεθνώς
ΑΕΠ, επενδύσεις, ισοζύγιο πληρωμών
Απασχόληση
Ανταγωνιστικότητα
Brand
«Μονοκαλλιέργεια»
Υποδομές

Ελληνικός Τουρισμός
Επιτεύγματα, Προκλήσεις, Προοπτικές

ΜΥΘΟΣ *Ο τουρισμός είναι μια επίφοβη οικονομική δραστηριότητα με σημαντικούς κινδύνους*

Πραγματικότητα: Ο διεθνής τουρισμός είναι ανθεκτικός και αναπτύσσεται

Διεθνείς αφίξεις τουριστών (εκατ.), 1950–2030

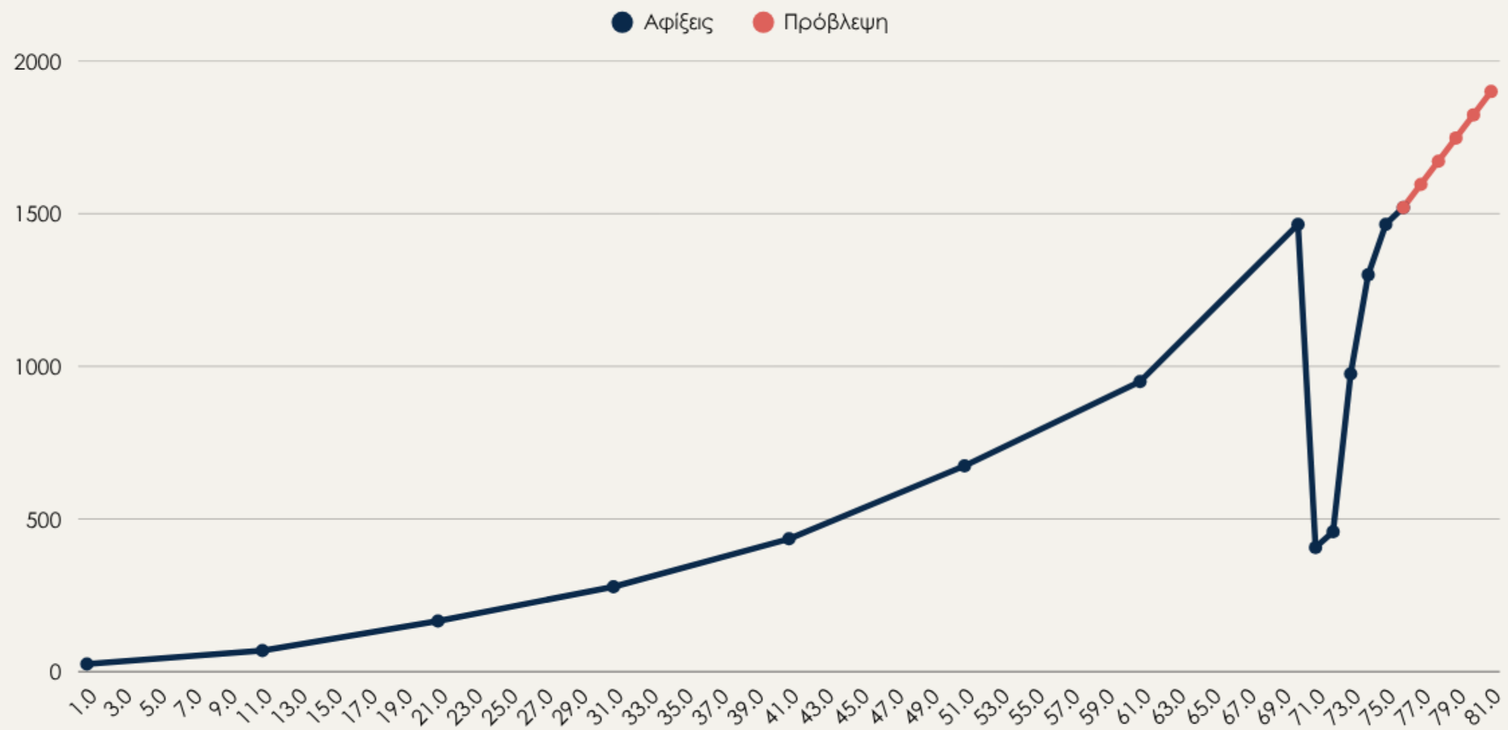

> 4%

Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (ΜΕΡΜ) αφίξεων από το 1990

~1,9 δισ.

συνολικά το 2030
350–400 εκατ. επιπλέον τουρίστες έως το 2030

Πηγή: UNWTO · Επεξεργασία INSETE Intelligence

Ο τουρισμός στην ελληνική οικονομία – 2025

13%

σε σχέση με το ΑΕΠ

75%

εκτός Αττικής

58%

στις νησιωτικές Περιφέρειες

2,2–2,6×

πολλαπλασιαστής

43 εκατ.

«πρεσβευτές» στο εξωτερικό

70%

του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών

€5,0 δισ.

επενδύσεις

~50% εγχώρια αξία

Πηγή: INSETE Intelligence 2026

Δομικές αδυναμίες (αλλά και ευκαιρίες): Συγκέντρωση και εποχικότητα (2025)

ΕΠΟΧΙΚΟΤΗΤΑ – διανυκτερεύσεις*

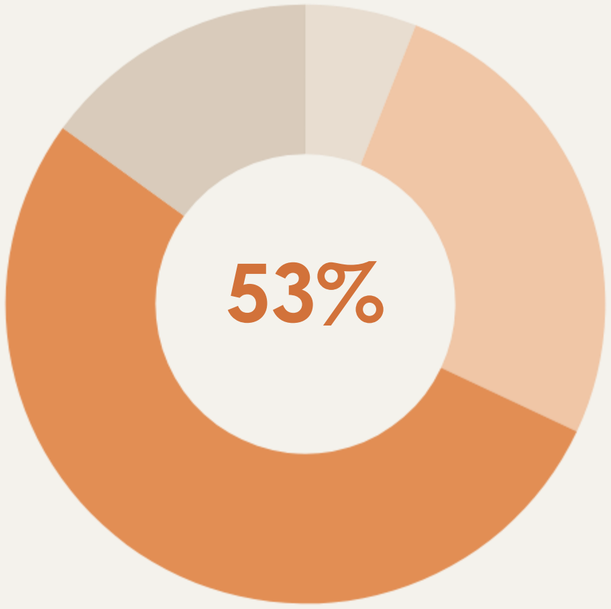

6% Α΄ τρίμ.

26% Β΄ τρίμ.

53% Γ΄ τρίμ.

15% Δ΄ τρίμ.

*παρομοίως για έσοδα (53%) και αφίξεις (52%)

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΕ 5 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ – διανυκτερεύσεις*

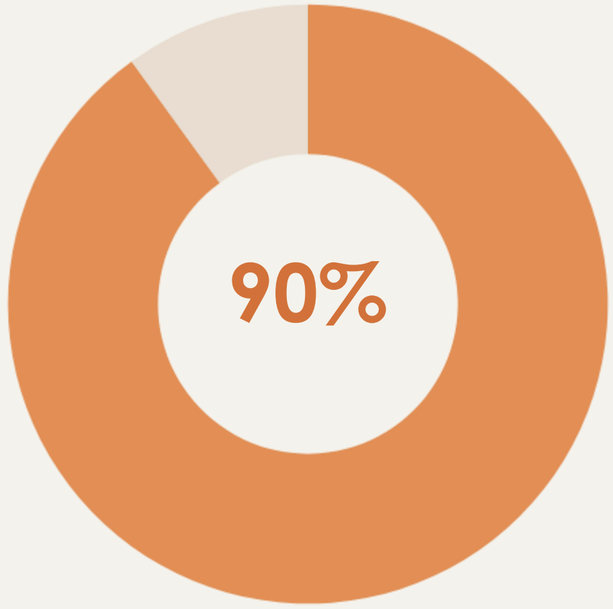

90% 5 Περιφέρειες

10% 8 Περιφέρειες

*παρομοίως για έσοδα (90%) και αφίξεις (83%)

Πηγή: INSETE Intelligence

Φορολογική επιβάρυνση: πλήπτει κυρίως τους αδύναμους

Υψηλότερο «νεκρό σημείο» οδηγεί σε όξυνση της εποχικότητας

Θέση της Ελλάδας μεταξύ 7 μεσογειακών χωρών

(IT | ES | HR | TR | CY | PT | GR)

3/7

Εν γένει φορολογική ανταγωνιστικότητα

5/7

Τουριστική φορολογική ανταγωνιστικότητα

38,4%

μειωμένα Κέρδη Προ Φόρων, Τόκων και Αποσβέσεων σε σχέση με Κύπρο

Σε ξενοδοχεία χωρίς ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, που δεν μπορούν να περάσουν τη φορολογική επιβάρυνση στον πελάτη

~4%

του Κύκλου Εργασιών των ξενοδοχείων η είσπραξη από το Τέλος Ανθεκτικότητας

Πηγή: INSETE, PwC Tax Competitiveness Study, ΑΑΔΕ

ΜΥΘΟΣ *Ο τουρισμός ευνοείται*

Πραγματικότητα: Δεν είναι θέμα «εύνοιας» αλλά διεθνούς ανταγωνιστικότητας

Κατάταξη της Ελλάδας: τουρισμός έναντι οικονομίας συνολικά

WORLD ECONOMIC FORUM

21η Θέση

Τουρισμός

59η Θέση

Οικονομία συνολικά

Το τουριστικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα βασίζεται σε ένα σύνθετο know-how

Πηγή: WEF TTDI 2024 · INSETE analysis 10/2024

Η ανταγωνιστικότητα αντανακλάται στην ελκυστικότητα του τουριστικού brand

Διάσταση	Ελλάδα	Σύγκριση με ανταγωνιστές
Top-5 επιθυμητός προορισμός	**No. 3** Γερμανία & Ιταλία **No. 4** Γαλλία & HB	ΗΠΑ: No. 13 (No. 4 στη Μεσόγειο) Χώρες που εισφέρουν το 50% των εσόδων του εισερχόμενου τουρισμού
Αξιοθέατα και Εστίαση	**9,1** συνολική βαθμολογία	Ευρωπαϊκός Μ.Ο.: 8,8 Ισπανία 8,8 · Πορτογαλία 8,8 · Ιταλία 8,9 · Κροατία 9,0
Ξενοδοχεία (GRI)	**87,8** υψηλότερη βαθμολογία	Ισπανία 85,8 · Ιταλία 85,7 · Τουρκία 84,9 · Κύπρος 86,9

Πηγή: INSETE Intelligence (GWI, MGMY-TCI Research, Shiji-ReviewPro)

INSETE

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κρίσιμος ρόλος σε νησιά & απομακρυσμένες περιοχές
Στάσεις και αντιλήψεις
Ανθρώπινο δυναμικό
Απασχόληση
Δεξιότητες, εκπαίδευση / κατάρτιση

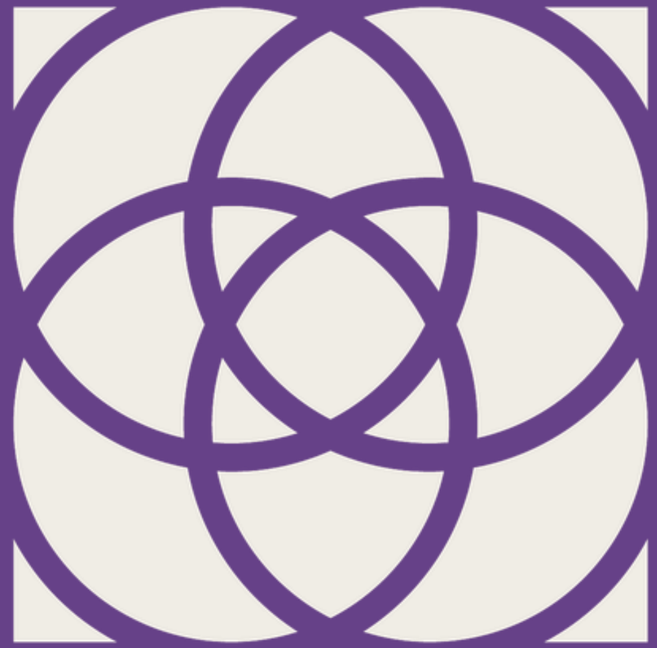

Ελληνικός Τουρισμός
Επιτεύγματα, Προκλήσεις, Προοπτικές

Πραγματικότητα: Η ελληνική κοινωνία «αγκαλιάζει» τον τουρισμό

Ο τουρισμός: ο τομέας με τη μεγαλύτερη πρόοδο στα 50 χρόνια Δημοκρατίας

% ερωτηθέντων, έως 5 επιλογές – οι 5 πρώτοι τομείς

Πηγή: Prorata (για το Ινστιτούτο ΕΝΑ), 2024 · ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφές 2011 και 2021

Πραγματικότητα: Η ελληνική κοινωνία «αγκαλιάζει» τον τουρισμό

Ο τουρισμός: ο τομέας με τη μεγαλύτερη πρόοδο στα 50 χρόνια Δημοκρατίας

% ερωτηθέντων, έως 5 επιλογές – οι 5 πρώτοι τομείς

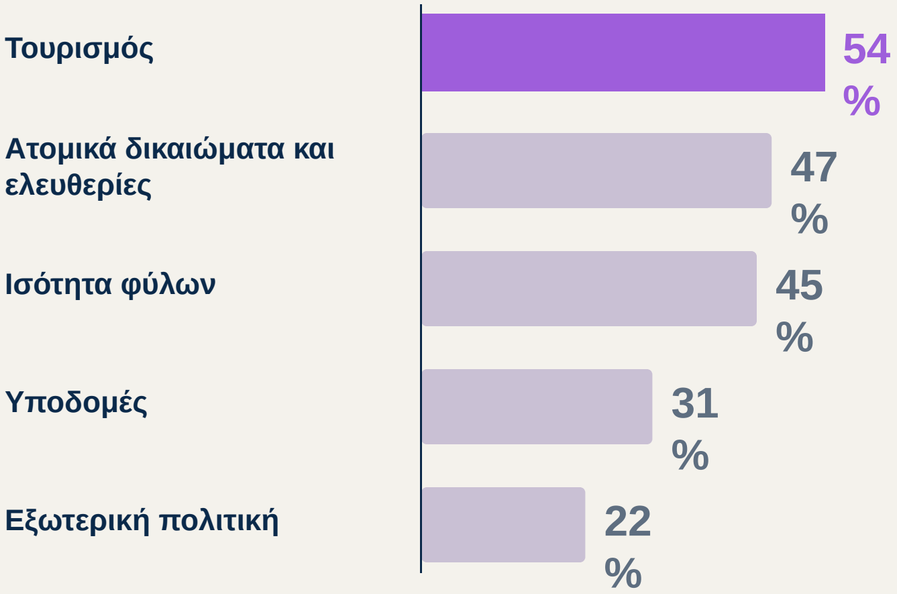

Αντίθετα με τη γενική τάση μείωσης του πληθυσμού, Ν. Αιγαίο και Κρήτη είχαν αύξηση

Μεταβολή πληθυσμού, απογραφές 2011–2021

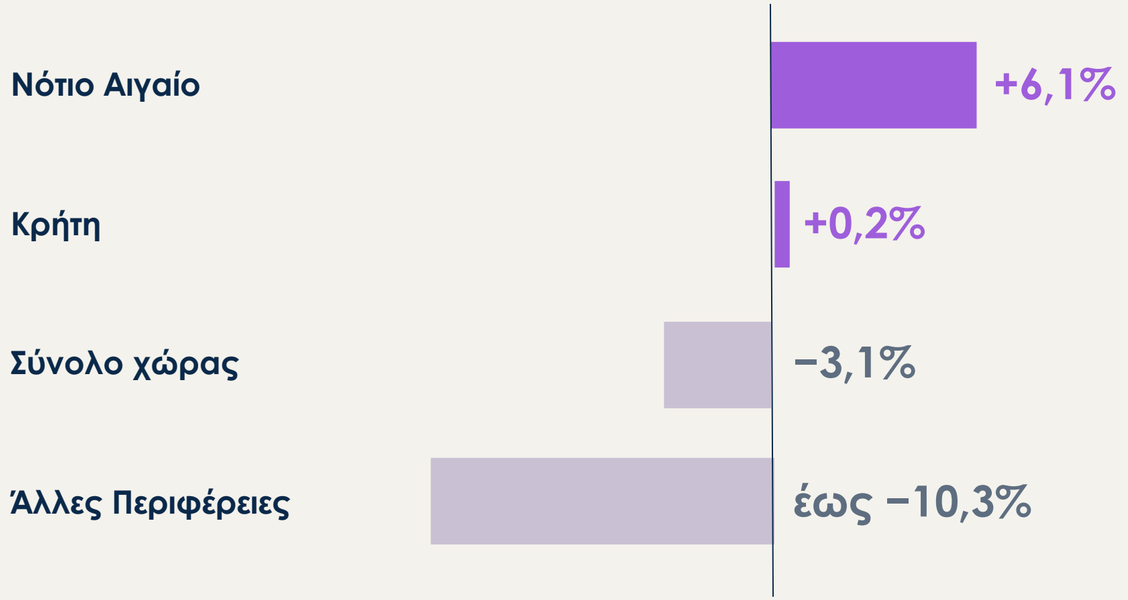

Πηγή: Prorata (για το Ινστιτούτο ΕΝΑ), 2024 · ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφές 2011 και 2021

Ναι στον τουρισμό, αλλά και αντιμετώπιση των προβλημάτων

NSI: Net Sentiment Index = (%θετικών απαντήσεων) *μείον* (%αρνητικών απαντήσεων)

Οφέλη – θετικός NSI	Net Sentiment Index
Οικονομία	+72
Θέσεις εργασίας	+58
Πολιτιστικά δρώμενα	+43

Κόστη – αρνητικός NSI	Net Sentiment Index
Ενοίκια	−66
Περιβαλλοντική ρύπανση	−49
Ακρίβεια	−46

Πηγή: ΣΕΤΕ

Η απασχόληση στον τουρισμό – μεγέθη 2025

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ = ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗ

475 χιλ.

απασχολούμενοι το 3ο τρίμηνο σε καταλύματα και εστίαση

17,0%

της συνολικής απασχόλησης το 3ο τρίμηνο

14%

των θέσεων εργασίας παρέμειναν κενές το 2025

24%

απόφοιτοι τουριστικών σχολών στα ξενοδοχεία

2,6×

θερινή σε σχέση με χειμερινή απασχόληση στα ξενοδοχεία

Πηγή: INSETE 2025 · ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Βελτίωση ποιοτικών χαρακτηριστικών – στοιχεία 2025

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ = ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗ

ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

90,4%

ένανται 83,6% το 2015

ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

9,6%

ένανται 29,5% στην ΕΕ

~50/50

Άνδρες / Γυναίκες

ένανται 57/43 σε άλλους κλάδους

1,1%

Ανασφάλιστοι στα καταλύματα

χαμηλότερα από τον εθνικό Μ.Ο. (2,2%)

3,8%

Ανασφάλιστοι στην εστίαση

με τάση μείωσης

Πηγή: INSETE 2025 · ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

INSETE

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Υπερτουρισμός
Χωροταξία
Εκτός Σχεδίου Δόμηση, δόμηση σε ακτές
Πιστοποιήσεις βιωσιμότητας
Αναγέννηση περιοχών

Ελληνικός Τουρισμός
Επιτεύγματα, Προκλήσεις, Προοπτικές

ΜΥΘΟΣ *Η Ελλάδα υποφέρει από υπερτουρισμό*

Πραγματικότητα: ΕΧΠΤ – πρόβλημα συγκέντρωσης, όχι γενικευμένο

<1%
Περιοχές Ελεγχόμενης Ανάπτυξης
<1% της έκτασης
<2% των Δημοτικών Ενοτήτων

<5%
Αναπτυγμένες Περιοχές
<5% της χώρας
8% των Δημοτικών Ενοτήτων

95%
95% έκτασης / 90% Δ.Ε.
έχουν λίγο ή ελάχιστο τουρισμό

8/13
Περιφέρειες
έχουν ~10% των τουριστικών εσόδων

Πηγή: ΥΠΕΝ – Λευκή Βίβλος για το νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό (ΕΧΠΤ)

Ο τουρισμός μπορεί να γίνει μοχλός αναγέννησης περιοχών

Η Μονεμβασιά τη δεκαετία του 1960

< 30

κάτοικοι

> 90%

των κτιρίων ήταν ερείπια

Η Μονεμβασιά σήμερα

Όχι αν θέλουμε τουρισμό,
αλλά τι τουρισμό θέλουμε !

Εκτός Σχεδίου Δόμηση – Μια ελληνική «πατέντα» με σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις

Εξοχική κατοικία: κατ' εξοχήν θέμα real estate

Καταστροφή τοπίου

Υπερβολικό βάρος στις υποδομές και τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας των δήμων

Πηγή: INSETE Intelligence

Υποδομές

Αερομεταφορές

Εναέρια Κυκλοφορία και Χωρητικότητα
Στελέχωση Κρατικών Υπηρεσιών

Θαλάσσιες Μεταφορές

Λιμάνια
Ακτοπλοΐα
Yachting (Μαρίνες – Τέλη)

Αιγιαλός & Ακτές

Χρήση από όμορες επιχειρήσεις
Πρόγραμμα προστασίας ακτών από διάβρωση

Λοιπές Υποδομές

Διεθνές Συνεδριακό
Υδατικοί Πόροι
Δίκτυα Κοινωνικής Ωφέλειας
Προσβασιμότητα

Χερσαίες μεταφορές

Συνδεσιμότητα
Χώροι στάθμευσης στις πόλεις
Διαχωρισμός έργου ΚΤΕΛ

Μεθοριακοί Σταθμοί

Αναβάθμιση υποδομών
Επαρκές προσωπικό

ΟΤΑ

Καθαριότητα – Αισθητική
Σήμανση και για επισκέπτες

Πηγή: INSETE Intelligence 2026

Περιθώρια βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων των τουριστικών επιχειρήσεων

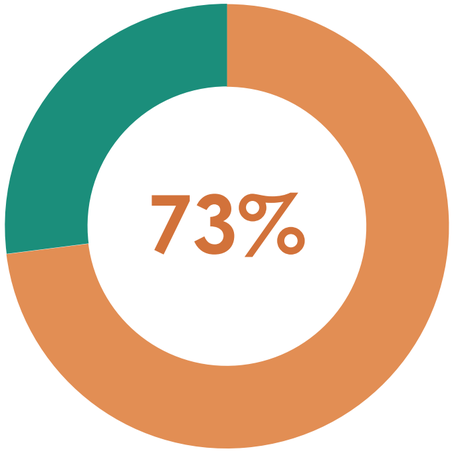

δεν έχουν θέσει κάποιο στόχο μείωσης των εκπομπών μέχρι το 2030

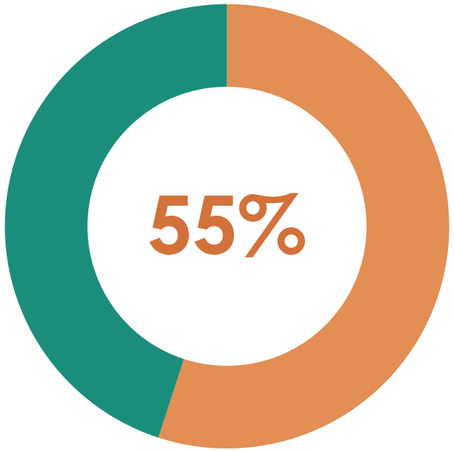

δεν έχουν δείκτες μέτρησης βιωσιμότητας

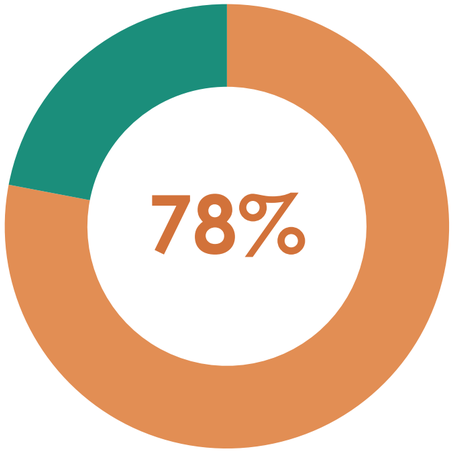

δεν εφαρμόζουν πρότυπο γνωστοποίησης πληροφοριών βιωσιμότητας

Όσο μικρότερη η επιχείρηση, τόσο μεγαλύτερη η υστέρηση σε όλους τους τομείς βιωσιμότητας.
Δεν αποτελεί μόνο θέμα κανονιστικής συμμόρφωσης αλλά και *ανταγωνιστικότητας*,
καθώς η ΕΕ εντείνει τις απαιτήσεις και οι τουρίστες ευαισθητοποιούνται στα θέματα περιβάλλοντος.

METRON Sustainable Tourism

Πηγή: Deloitte – INSETE, «Sustainability of Greek Tourism Enterprises», 12/2023

INSETE

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Έλλειψη δεδομένων
Εμπλουτισμός προϊόντος, DMMOs
Νέες αγορές
Ψηφιακός μετασχηματισμός
Κλιματική αλλαγή
Διακυβέρνηση

Ελληνικός Τουρισμός
Επιτεύγματα, Προκλήσεις, Προοπτικές

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

Προκλήσεις

01 Δεδομένα

Καταναλώσεις
Δορυφόροι
Λογαριασμοί

Απασχόληση
Έρευνα κατοίκων

02 Digitalisation

Τεχνητή Νοημοσύνη
Έξυπνοι προορισμοί

Έξυπνες επιχειρήσεις
Δεξιότητες

03 Νέες αγορές

Ασία
Νέες Γενιές

04 Κλιματική αλλαγή

Υδατικοί πόροι
Ανθεκτικές υποδομές
Διαχείριση Κρίσεων

05 Προϊόντα & DMMO

Κλιματική αλλαγή
Πολιτισμός

MICE
Sports & Activities

06 Διακυβέρνηση

Συναρμοδιότητες
Στρατηγικό Σχέδιο → επόμενο ΕΣΠΑ

Πηγή: INSETE Intelligence 2026

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

Όταν κάνεις πρωταθλητισμό, δεν μπορείς να αφήνεις τις εξελίξεις στον αυτόματο πιλότο

1 Προϊόντα και Διαχείριση προορισμών

Άμβλυνση σεζόν
Διάχυση ωφελειών και σε άλλες περιοχές

2 Ανθρώπινο δυναμικό

Σταδιοδρομίες, όχι δουλειές

3 Ανταγωνιστικότητα

Δημόσιες υποδομές για ανθεκτικότητα και
Μείωση λειτουργικού κόστους
Φορολογική ανταγωνιστικότητα

4 Βιωσιμότητα

Ισχυρές επιχειρήσεις, δίκαιη κατανομή, προστασία και ενίσχυση περιβάλλοντος

5 Τεχνολογία

Για επίλυση προβλημάτων και προσέλκυση αγορών

6 Καλύτερη μέτρηση

Για υποστήριξη και σχεδιασμό όλων των παραπάνω

Πηγή: ΣΕΤΕ – INSETE Intelligence, 2026

INSETE

insete.gr/intelligence